

tíðindablaðið

sosialurinPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevart: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Bláðólk: Hagni Djuhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Vinnuskúlar — rammur og innihald**oddagrein**

ÚTVARPIÐ kunngjærdi fyrradagin, at nú verður skjótt farið undir at byggja vinnuskúlar fyri einar 60–80 milliónir. Men hetta var í sjálvum sær ikki kjarnan í tíðindunum. Tað avgerandi í tíðindunum eftir útvarpsins tulkning var hetta, at danir hóast teir spara og skerja ikki ætla at spara hjá okkum.

AV TÍÐINDUNUM gekk fram, at keldan til hesi stórtíðindi var sjálvur landsstýrismaðurin í undirvísingarmálum Eilíf Samuelsen. Hann legði eisini stóran dent á, at sjálvur Bertel Haarder gekk inn fyri, at byggja vinnuskúlar í Føroyum og tað er jú vælsignað, tá danir gjalda 90% av tí tað kostar at byggja vinnuskúlar her. Samstundis fingur vit at vita, at Eilíf skal niður at tala við Bertel Haarder um skulamálið.

SOLEIÐIS er hetta álvarsmál lagt upp frá landsstýrinum: tað kemur einki at kosta: Bertel sjálvur er so góður við okkum, at hann, alt meðan hann slaktar ein skúla fyri og annan eftir í Danmark, ynskir hann at byggja í Føroyum. Hetta má røra sjálvst tey harðastu hjørtu. Serstakliga, um vit vita, at Bertel Haarder upp á bert eitt ár hevur megnað at senda einar 1500–3000 lærarar út í arbeiðsloysi, hevur knúst alt sum eitur hægri gransking á universitetunum og bókstaviliga talað forpesta arbeiðslagið á øllum landsins lærustovnum.

VIT TAKA sjálvandi undir við, at maskinskúlin og aðrir vinnuskúlar fáa betri arbeiðsumstøður. Men vit fara at minna lærling Haarders í Føroyum, Eilíf Samuelsen, á, at tað er ikki gjørt við at byggja fyri 60 milliónir, tí tað er

nú einaferð innihaldið í læruni, sum er avgerandi fyri allan skulaskap.

OG HVUSSU er her vorið? Hvussu er vorið við okkara læringaútbúgving og við tilboðunum til tey 16–19 ára gomlu í heila tikið? Hvat og hvar skulu tey læra? Hvar skulu tey búgva? Hvussu innrættað vit maskinlærurina, so hon hóskar til okkara tørv og hvussu fæst tann skúlin at virka betur við tí leiðslu hann nú hevur? Hvat skulu vit í heila tikið koyra inn í hesar finu rammurnar hjá Samuelsen og Haarder?

TAÐ HEVUR ikki landsstýrisins áhuga!

TANN TÍÐ tann sorg, bara Bertel vil gjalda!

MEN SO einfalt er tað nú ikki. Øll okkara vinnuútbúgving má endurskoðast, meistaralærarnar má burturjúr fyrr jú betur, handilsskúlin á Kambsdali má integrerast við Eysturoyar studentaskúla, maskinskúlin má fáa eitt innihald, sum svarar til okkara tørv og leiðslan má koma undir eftirlit, nýggir vinnuskúlar mugu setast á stovn innan fiskivinnu og fiskaværguðóðsking — hetta er nakað av tí, sum vit treingja til og sum hevur almennan áhuga.

HARAFATURÍMÓTI er tað neyvnan áhugavert fyri føroyska skulaskapin, at Eilíf tosar ov nógv við Bertel Haarder um skulamálið. Hesin Haarder hevur uppá eitt ár gjørt meira skaða á danska skulaskapin enn allir borgarligir undirvísingarmálaráðharrar til samans og hevur í heila tikið verið so óðællur í sínum atburði mótevnis danska undirvísingarverkinum, at honum skuldi okkara landsstýrismaður helst einki kunna lært av. Ella kann hann kanska kortini?

felags við slíkar stýris skipanir, og tí taka flestu feroingar eisini avstand frá øllum brotum á manna rættindini, og ikki minst tá tað gongur útyvir púra ósek fólki, og her man stóðan vera tann sama, um landið er í eystri ella vestri.

Fólkaflokkurin er eitt undantak her. Hann hevur soleiðis meira til felags við t.d. harrarnar í Kreml enn vit hugsa um til dagligt. Bert nokur demir skulu nevast:

a. Í Sovjet er einki fritt orðaskifti, og stjórnin ræður fyri hvørji sjónarmið ið koma fram til almenningin. Urslitið er eisini, at vanligir russarar yvirhevar tekur undir við hesum sjónarmiðum.

Í Føroyum hevur Fólkaflokkurin miðvíst roynt at kóvt alt fritt orðaskifti, og tað hevur eisini partvist eydnast. Við miðvísium yvirgangi móti teimum sum á ein ella annan hátt visa at tey hava sjónarmið, sum ikki samsvara við teimum hjá Fólkaflokkinum, er heilt týðiligt at endamálið er at ræða fólk frá at visa teirra áskoðan alment.

Dagblaðið hevur eisini fleiri ferðir mælt til lýsingarboykott móti teimum bløðum, sum hava aðra hugsan. Endamálið við hesum er sjálvsagt at taka fíggjarliga grundarlagið undan hesum bløðum, og úrslitið vildi verið at Dagblaðið og líkasinnað bløð høvdu fingið sama meningsmonopol, sum »Pravda» hevur.

Demokratiskir flokkar meta eitt fritt orðaskifti sum eina fyrirtreyt fyri fólkarræðinum, og meta at bløð líka frá Dagblaðnum og til Arbeiðið og Friu Føroyar at vera eins neyðug í einum demokratiskum samfelagi.

b. Demokratiskir flokkar meta eisini, at skal eitt val vera kallað demokratisk, er neyðugt, at allir partar, og ikki minst einhver andstøða, hava somu møguleikar at fara

fram síni sjónarmið. Tað er jú lætt at vinna eitt val ella eina fólkakræftu við ongari andstøðu, sum sleppur fram at sínum sjónarmiðum.

Slík val fara fram í einaræðislandum, sum t.d. Chile og Sovjet. Men fólkaflokkurin hevur fleiri ferðir í sínum blaði mett úrslitið av seinasta »valinum» í Chile at vera í samsvar við fólkaviljan har. Og tað hóast eitt andstøða har í landinum antin er dripin, í fongslu ella rýmd av landinum fyri at sleppa undan somu lagnu.

Hetta vildi svara til, at vit høvdu lögtingsval, og bert Dagblaðið og fólkafloksmenn høvdu sloppið at agitera. Vit ivast ikki í, at fólkaflokkurin høvdi vunnið eitt slíkt »val».

Men tað er kanska eisini á hendan hátt teir vilja vinna valdið í Føroyum!

c. Tað sum er grundarlagið fyri øllum yvirgangi móti ósekum er intoleransa og vanvirðing av øðrum. Hetta er orsøkin til niðurskjótingina av koreanska flogfarinum og annars til øll tey dráp av ósekum, sum vit hava sæð í Cambodja, Indonesia, Írlandi, Iran, Chile og Argentina bert fyri at nevna nokur fá dømi. Hetta er eisini orsøkin til at fólk sita í fongslu orsakað av síni sannføring í nógv fleiri londum, og her man lítill munur vera á um landið er kommunistiskt ella fasistiskt. Høvdu stjórnirnar í hesum londum virt rættindini hjá øðrum at hava sína egnu hugsan høvdi skilið verið órvisi.

Sum sagt er fyrirtreytin fyri tann yvirgang, vit her hava tosað um, vanvirðing av fólki, sum hava eina aðra hugsan enn teir ráðandi, og tann flokkur sum hesum viðvíkjandi hevur mest til felags við stjórnirnar í nevndu londum er nevniliga Fólkaflokkurin! Hesin flokkur hevur, í nýggjari tíð í hvussu er, Føroyamet og Norðurlandamet í ágangi móti

fólki, sum hevur aðra hugsan enn Fólkaflokkurin sjálvur hevur. Talan er lutvist um ein óhoyrdan ágang móti privatpersónum og ikki minni móti bólkum, sum ikki passa í krammið hjá flokkinum. Vit kunnu fyri at taka eitt fekt dømi nevna viðferðina av friðarræðsluni. Vit minnst, hvussu tey vórðu skýrd við øllum møguligum ókvæmsorðum fyrr í summar, og nú verða limirnir meira ella minni lagdir undir at taka undir við niðurskjótingini av suðurkoreanska flogfarinum og drápinum av teimum 269 fólkunum, sum vóru við umborð! Tá slík intoleransa, sum tað er fremsta eyðkenið hjá Fólkaflokkinum, kann trívast so væl í Føroyum, sum skal eistast at vera eitt mentað land, er kanska ikki so undarligt, at hon trívist enn betri úti í heiminum, har teir litið og einki kenna til demokrati og tey rættindi, tað skuldi tryggjað einstaklinginum.

d. Eitt felags hevur fólkaflokkurin afturat við Kreml. Tað sigst at uttan mun til hvørjar beistaðgerðir stýrið í Sovjet hevur gjørt seg sekt í kundu teir ongatið droymt um at biðja um fyrigeving ella vátta at teir hava gjørt eitt mistak.

Tað er júst tað sama við Dagblaðnum og Fólkaflokkinum. Teirra ágangur hevur verið óhoyrdur og hevur mangan skelkað øll hampafólk. Men tað er ikki komið fyri enn, at blaðið ella flokkurin hevur biðið um umbering ella hevur váttað at hava gjørt nakað mistak. Tað sigur heldur ikki so litið um hendan flokk.

Okkara niðurstøða er, at fyrirtreytin fyri øllum yvirgangi móti ósekum er tann intoleransa og tørvandi virðing fyri annarleiðis hugsandi, sum í Føroyum hevur sín fremsta talsmann júst í Fólkaflokkinum og blaði hansara.

Fólkaflokkurin hevur lært væl av russum!

Tað undrar neyvnan nakran at Dagblaðið nú valkar sær í niðurskjótingini av suðurkoreanska flogfarinum og roynir at vinna sær og Fólkaflokkinum politiskan vinning av hesi andstyggjiligu og syrgjiliga hending.

Samb. Dagblaðið er talan um eitt serstakt sosialistiskt fyrbrigdi, og tey 269 ferðafólkini verða segd at vera ofrað á »sosialismurnar altari».

Roynt verður at káva útyvir, at henda hending einki hevur við sosialismu at gera. Tíverri verða kanska hvønn einasta dag fleiri ferðir 269 fólk ósek myrd, sum vit einki hoyra um. Men orsøkin er fyrst og fremst tann intoleransa og vanvirðing fyri annarleiðis hugsandi, sum situr í háseti í alt ov nógvum londum um allan heimin. Talan er fyrst og fremst um einaræðisland, har

politisk viðmerking

maktthavararnir litla og onga virðing hava fyri mannalívum, og her er eingin munur á, um talan er um hægri ella vinstur.

Teir flestu føroysku flokkarnir hava einki til

Tað er vignast væl hjá svensku javnaðarstjórnini

Men talið av arbeiðsleysum er ikki minkað. Kortini eru fleiri komin í arbeiði. V.o.o. er vøxturin minkaður

Mánadagin var eitt ár síðan svensku veljararnir aftur góvu javnaðarflokkinum. Sveriges Socialdemokratiske Arbejderparti, so dyggan meiriluta, at flokkurin kundi skipa stjórn uttan stuðul frá øðrum flokki.

Hvussu hevur vignast? Skal farast eftir eini nýggjari veljarakanning, hevur flokkurin mist undirtøku, og liggur trý

prosent niðan fyri tey útvíð 50 prosentini, hann fekk við valið.

Men hvat er farið fram í Sverriki síðan valið, og hvussu gekst við krónuniðurskrivingini, ið var tað fyrsta tiltakið, stjórnin gjørdi fyri at bota um búskapin eftir seks ár við eini sundurspaddari borgarlígar stjórn?

Hall til avlop

Handilsjavnin sær munin frægari út. Seinra hálvár ífjor var hallið 10 milliardir. Fyrra hálvár í árer hetta hallið blivið til nær um líka stórt avlop.

Gjaldsjavnahallið verður ikki sum roknað við 18 milliardir svenskar krónir, men helst »bara» 10 milliardir.

Utflutningurin hevur